

Grondstoffen uit afvalwater

Wat zijn nu de echte lessons learned na 15 jaar tijd

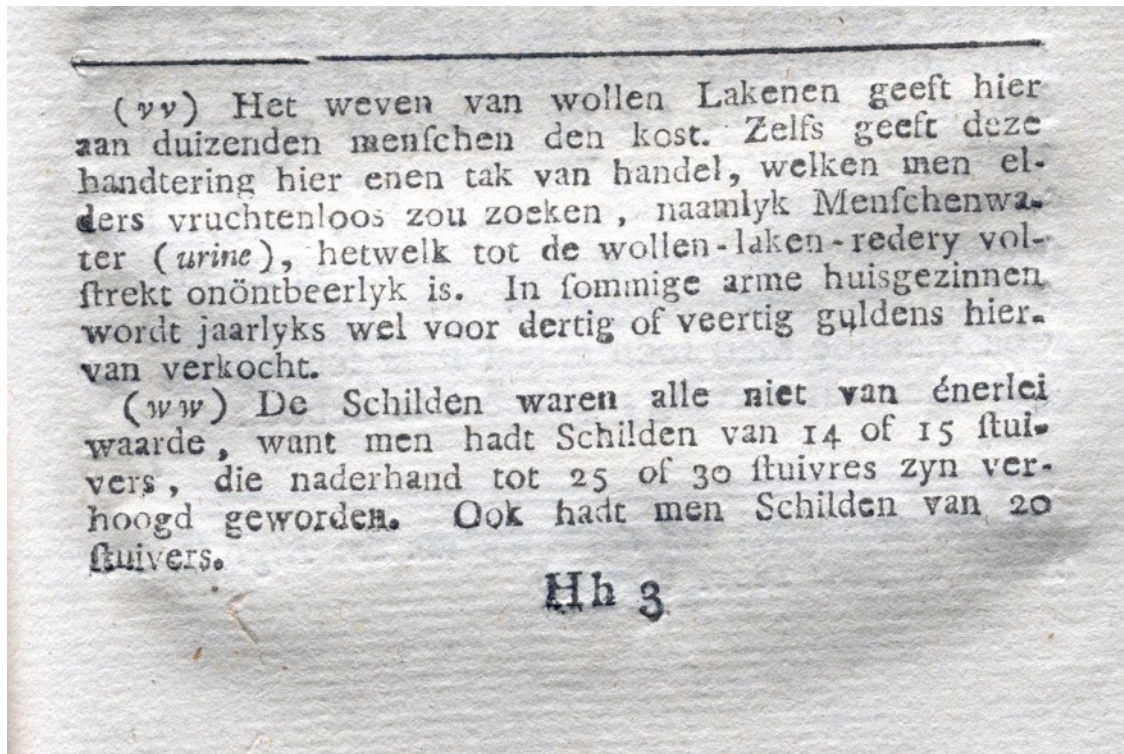
Paul Roeleveld

24 november 2023

Urine als grondstof voor de textielindustrie

Voor afvalwater werd vroeger nog betaald

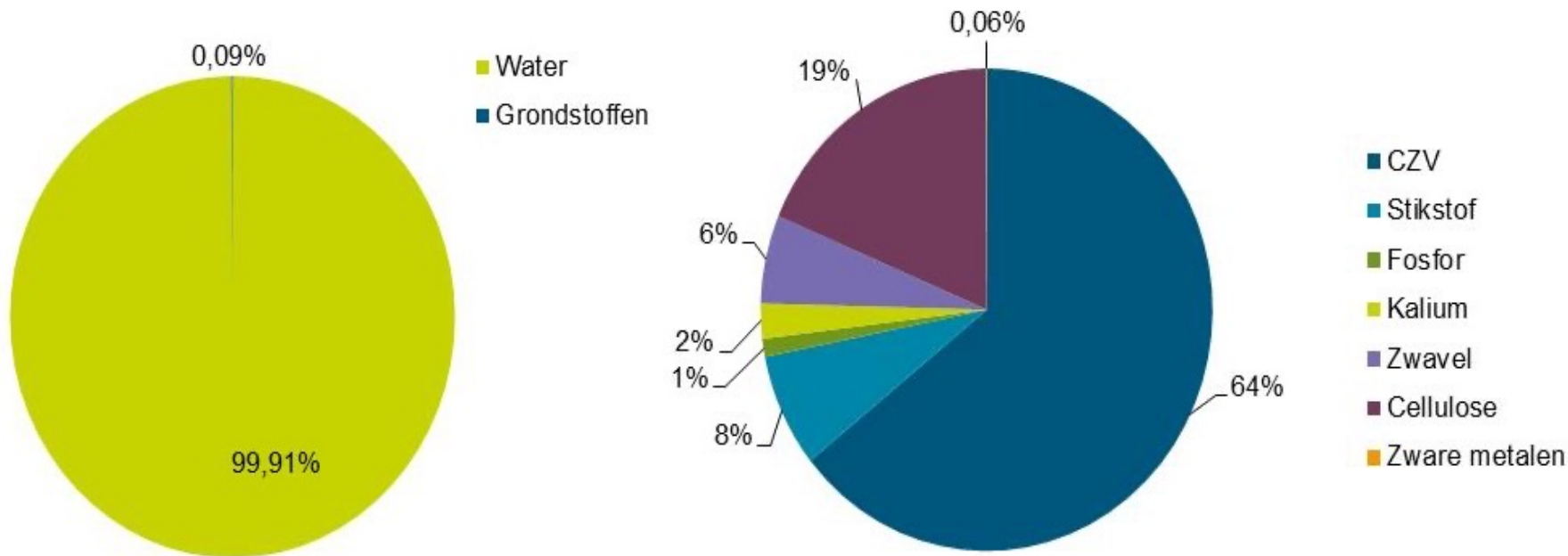

Bron: Passage uit het boek van Hanewinkel, 1803

Homeopathisch middel voor grondstoffen

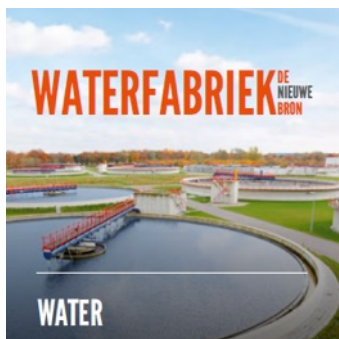

Heel veel water en een beetje grondstoffen

Bron: Ooit opgesteld door mijn collega Ellen van Voorthuizen, 2015

Het begon allemaal met een top 5 aan grondstoffen

Bron: Winnen wat van waarde is, Energie en Grondstoffenfabriek, 2023

De stand van zaken aangaande cellulose

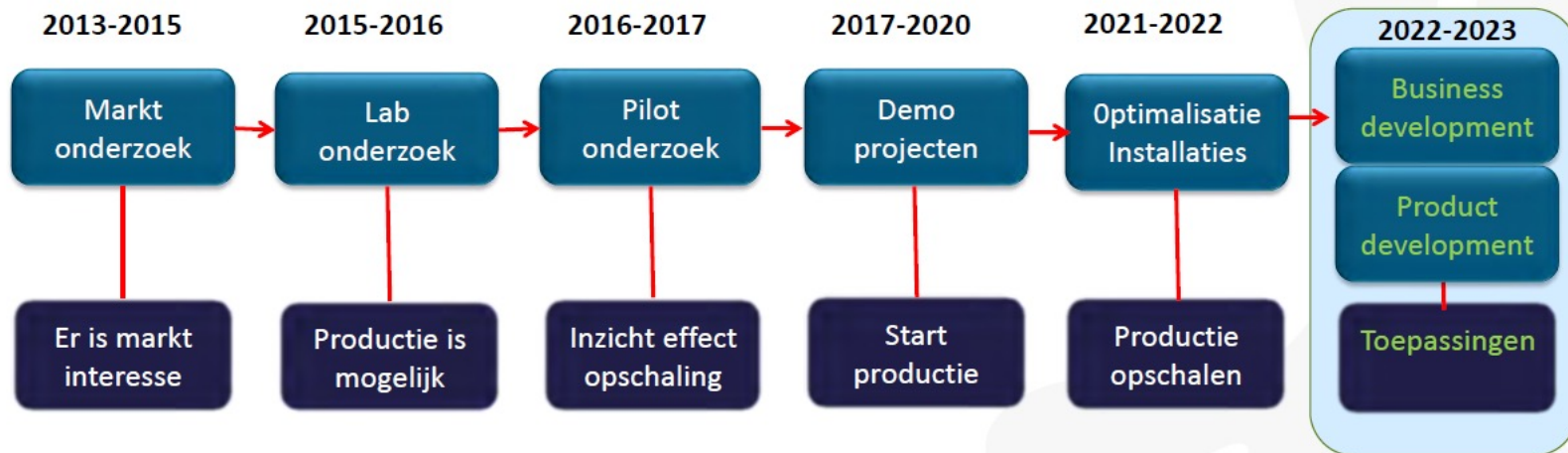

- Vergroten zuiveringscapaciteit is doorgaans de primaire doelstelling
- Business case voor terugwinning cellulose is vaak niet positief
- Hergebruikmogelijkheden zijn geïdentificeerd waaronder afdruiptremmer, isolatie en C-bron
- Zuiverheid en eigenschappen van de vezels zijn nog een uitdaging voor hergebruik
- Procedure einde afvalstatus is in gang gezet
- Actief in gesprek met geïnteresseerde marktpartijen voor toepassing

Bron: Remmie Neef, De C van Cellulose, Waternetwerk 27 september 2023

De stand van zaken aangaande Kaamera

Nationaal Kaamera Ontwikkeling Programma - NKOP

Bron: Maarten Schaafsma, Kaamera, Waternetwerk 27 september 2023

De stand van zaken aangaande Kaamera

- Het terugwinnen van de grondstof is veelal de primaire doelstelling, andere zaken bijvangst
- Business case voor terugwinning Kaamera is positief bij voldoende schaalgrootte
- Hergebruikmogelijkheden zijn geïdentificeerd waaronder biostimulant, bouw materiaal, e.d.
- Zuiverheid (met name PFAS) en stabiliteit product zijn nog aandachtspunten
- Einde afvalstatus geregeld voor biostimulant
- Actief in gesprek met geïnteresseerde marktpartijen voor toepassing

Bron: Maarten Schaafsma, Kaamera, Waternetwerk 27 september 2023

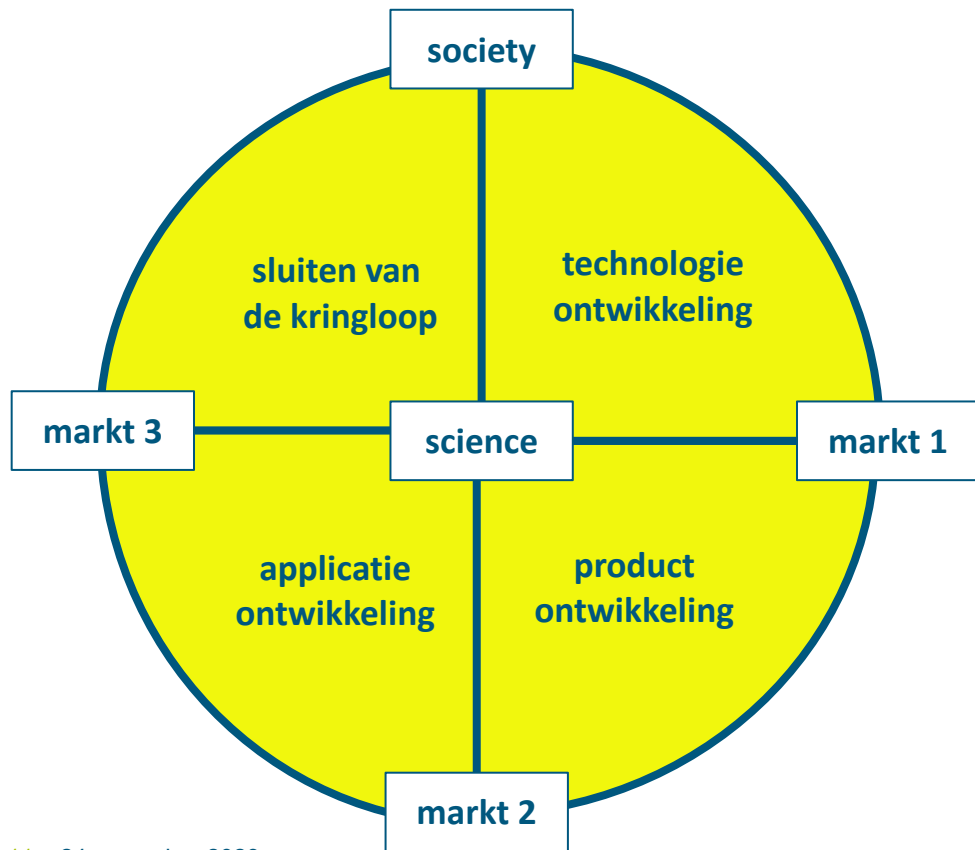
De stand van zaken aangaande fosfaat

- Vaak is het voorkomen van verstoppingen op de rwzi een eerste primaire doelstelling
- Vermarkting van struviet heeft vaak geen extra positieve bijdrage op business case
- Toepassing als meststof (direct of indirect) of als puur fosfaat via een opwerking
- Kwaliteit van alle struvietproducten variëren sterk op de verschillende rwzi-locaties
- Einde afvalstatus soms geregeld en soms nog niet
- Verschillende afspraken met marktpartijen voor toepassing als meststof

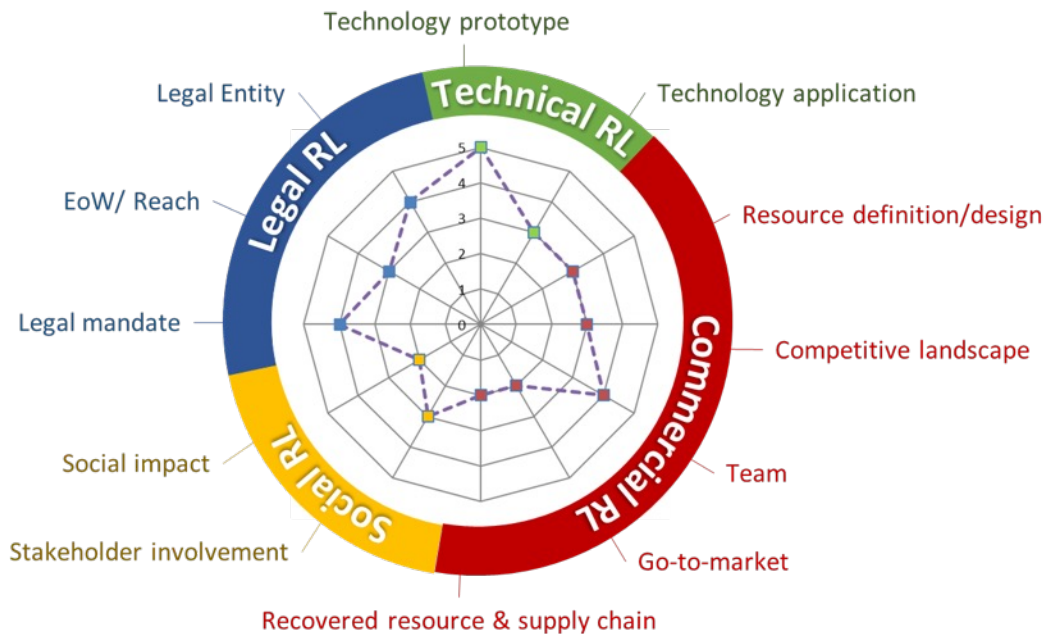
Bron: website EFGF, november 2023

Redeneren van gouden driehoek naar gouden cirkel

- Alleen acteren in de gouden driehoek is echt niet toereikend voor het bereiken van succes met grondstoffen uit afvalwater
- Het is cruciaal dat alle betrokken stakeholders elkaars belangen begrijpen en respecteren
- Om de cirkel draaiende te krijgen is het van belang dat er voldoende grondstof beschikbaar is voor het uitvoeren van praktijktesten

Ontwikkeling van de Resource Maturity Index (RMI)

- Instrument om samen met de ketenpartners pro-actief te werken aan het verwaarden van de grondstof
- Inmiddels toegepast en getest op 2 projecten, doorontwikkeling naar volgende versie is nodig
- Jouke Boorsma gaat hier verder op in

Wat moeten we vooral blijven doen?

- Geduld houden en gestaag doorwerken aan het wegnemen van belemmeringen en het verzilveren van kansen
- De juiste verwachtingen managen om teleurstellingen te voorkomen
- Soms ook een goede visie en gedragen landelijke strategie ontwikkelen om vertraging weg te nemen en te versnellen
- Niet bang zijn om marktpartijen erbij te betrekken want alleen samen lukt het om grondstoffen uit afvalwater te verwaarden